

NYOLC ÉS FÉL

BALÁZS ÁRPÁD SZÜLETÉSNAPI KONCERTJE

A koncert mindig ünnep, mert minden művészetek közül talán a zene őrzött meg legtöbbet az emberi szellem eredeti szépségéből. Kétszeresen ünnep az a koncert, amelyben nemcsak a zenét, hanem a zeneszerzőt is ünnepeljük. Ilyen dupla ünnep volt a 85 éves Balázs Árpád születésnapi estje 2022. március 17-én a Honvédség Stefánia úti kulturális központjában.

Telt ház volt. Kortárs szerző számára ez valószínűleg olyan gyönyörűség, mint nekünk volt Balázs Árpád darabokat hallgatni. Kellő zenei ismeretek híján nem tudom elhelyezni ezt a muzsikát az útkereső kortárs irányzatok kánonjában, ezért inkább úttalálónak mondanám, aki utat talál a mindenkori hallgatóság szívéhez, érzelmeihez. Volt idő – a disszonancia uralma és a minimalizmus korában – amikor dallamos, fülbemászó zenéivel nem számított divatos szerzőnek; ám ha a divat az, ami a korszellemnek és a korízlésnek megfelel, akkor mindig divatos volt. A disszonancia, miként a régi nagyoknál, jelen van nála is – hiszen a való világ is tele van disszonanciával –, de csak mint eszköz, mely feloldásra vár. Balázs Árpád mindig a művészet legősibb elvét követte: hű volt önmagához. Ezért hatott: zenéjét a hallgatóság ezért találta mindig őszintének, igaznak, frissnek, érzelmesnek és lelkesnek, pontosabban: lelkesítőnek.

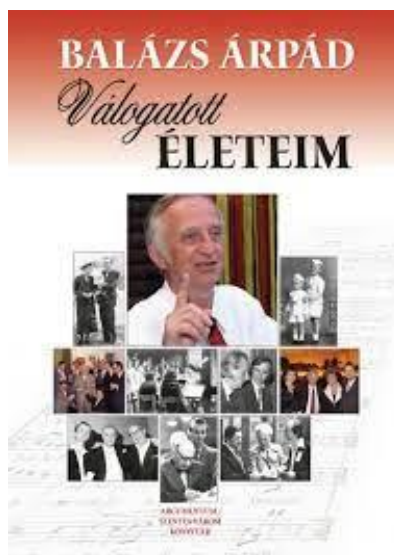
¹ Szále László Aranytoll életműdíjas újságíró, szerkesztő

A születésnap koncert nagyszerű volt. A Szabó Imre vezényelte MH Központi Zenekara ihletetten játszott, elsősorban nyilván a repertoár kihívása miatt, de talán azért is, mert állami és honvédségi protokollfeladatai mellett ritkán van módja önálló koncertet adni.

„Szabó Imre vezényelte MH Központi Zenekara ihletetten játszott.”

Ám nem csak a zenekar, mindenki az Ünnepelet szekerét toltta. Zelinka Tamás az ünnepélyességet közvetlenségbe oldotta. Úgy beszélt, mintha maga a Mester lelkesedése és zeneszeretete sugározná belőle. A szigligeti nyarak jutottak eszembe, amikor vagy két évtizeden át több baráttal együtt hallgattuk a strandon, fürdőgatyában zenetörténeti „mesterkurzusait”, sokat tanulva a zene születéséről, befogadásáról, a régi mesterek tiszteletéről, de még többet nevetve kifogyhatatlan történeteink. Csak az újabb kör sörért álltunk fel olykor, mert a korsó nem kifogyhatatlan. Borzongató érzés volt közben arra gondolni, hogy mi most két kézfogásra vagyunk – mondjuk – Kodály Zoltántól, Farkas Ferencről, Aram Hacsaturjántól, Ennio Morriconétól vagy Nemes Nagy Ágnesétől.

Szerencsére nem szállt el a szó a balatoni léghőben, tíz éve megírta Válogatott életeim című memoárkötetét, amely nem csupán egy élet rajza, hanem a művészet- és életszeretet valóságos himnusza, egyben a 20. század második felének színes-szubjektív zenetörténete, és hódolat a nagy öregek emléke előtt. Most már ő a nagy öreg. Ámbár rá ez még nem illik egészen: már nagy, de még nem elég öreg.

A koncertre visszatérve: ünnepi hangulatot és komplex zenei élményt kaptunk. Az előtérben a műsorvezető kedvcsináló információkkal celebrálta az ünnepet, a háttérben pedig a koncertrendező érzékeny háttérvetítésekkel – nem illusztrációkkal, hanem a hangzó világhoz illő képi asszociációkkal – gazdagította az élményt. Tematikailag és hangulatilag nagyon vegyes volt a műsor. Egy mély érzéseket felkavaró művel kezdődött, az aradi vértanú, Kiss Ernő emlékezetére írt „negyvennyolcas” indulóval, s folytatódott a híres Kockásfülű nyúl gyerekrajzfilm-sorozat zenéiből írt szvittel, hogy aztán a fúvószenekari jutalomjáték – a Promenade – és egy különös ősbemutató – Rapszódia marimbára és koncert fúvószenekarra – után igazi klasszikus darab, a Concertino juttasson el bennünket az érzelmi csúcsra. Onnan a jókedvű vadászhimnusz és a bordal – a barát, Berkes János előadásában – hozott vissza bennünket a „zsigeri” világba, aztán megint föl, a Nemes Nagy Ágnes versére írt, légies Bodzavirághoz, melyben egyesül a természeti és az éteri szépség.

A „Bodzavirág” szól az MH Központi Zenekara, a Laudate Kórus előadásában Szabó Imre vezényletével

Nyolc Balázs Árpád művet hallhattunk – ami illet a végigdolgozott nyolc évtizedhez –, s minthogy fél darabot nem szokás játszani, a számmisztikához szükséges fél évtizedért még egy ráadás illet volna végére, például a Bodzavirágból, amelyet a Laudate gyermekkórus énekelt – gyönyörűen. Vártuk is az ismétlést, hiszen ezt a dalt egyszerűen nem lehet megunni. Nem véletlen, hogy az Ünnepelet fia, Balázs Ádám, az Oscar-díjas „Mindenki” kisjátékfilm zeneszerzője ezt választotta a film központi zenei motívumának és végefőcímzenéjének. Miként az sem véletlen, hogy a film is, a zene is világsikert aratott.

Balázs Árpád - Bodzavirág (1:18)

Így hangzik Mindenki című Oscar-díjas magyar rövidfilm fináléjában Balázs Árpád:
Bodzavirág című dala.

Megérdemelte volna tehát a lelkes közönség a ráadást, de nem kapta meg. Így hát szimbolikusan az a nyolcvantól máig leélt öt év mintegy le van tagadva. Ráadás helyett megkaptuk viszont a Mestert, aki fölment a színpadra, megköszönte a tapsokat, amit mi újabb hálás tapsokkal honoráltunk...

A születésnap koncert végén: Balázs Árpád és Szabó Imre alezredes, az est karmestere.
Háttérben: Sapszon Borbála és a Laudate Kórus, valamint a kép jobbszélén Berkes János
operaénekes

És ez most így megy még hónapokig, mert az ünneplésnek koránt sincs vége. A tavaszi fővárosi koncert csak előjáték volt, mert az október 1-i születésnap körüli hetek már be vannak táblázva – szerte az országban. Óhatatlanul eszünkbe jut – több korabeli epigramma is hírt ad róla –, hogy a Homérosz szülővárosa címre hét város is igényt tartott Athéntól Szmirnáig, ám az egyes epigrammákban sosem ugyanaz a hét szerepel, vagyis a „hét város” címért vagy két tucatnyi város versengett. Nos, Balázs Árpád szülővárosának, Szentesnek nincs vetélytársa, de a születésnap koncertért „homéroszi” a tolongás. Balázs Árpád zeneszerzői, -szervezői, -pedagógiai és közéleti munkássága következményeként hét város díszpolgára vagy Pro urbe díjasa.

A Stefánia úti koncertet tehát ősszel újabb ünnepi események követik, most már csak azt kívánjuk, hogy ezeket kövesse a Balázs-művek összkiadása, és a Válogatott életeim című memoár megígért második kötete.

Sokat kívánunk? A halhatatlanságra törők világában talán jogos, ha a közönségük telhetetlen.

A koncertről készült fotók megküldésért hálás köszönet illeti a MH Központi Zenekar karmesterét, Sárosi Péter őrnagy urat.